

Abonamente:

Pe un an . 780 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACTIA ȘI
ADMINISTRAȚIA:
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tarif în
Administrația ziarului
și la toate agențiile de
publicitate.

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
Apare zilnic la orele 5 dimineața

3 Lei ex.

Ce este cu „falimentul economic”?

Arad, 6 Oct.

În apropierea unei campanii electorale o stare de frigurară stăpânește, întotdeauna, viețea publică. Luptele se îndârjesc, violențele se întesesc, toate scrupularile adorm sub suggestia irezistibilă a succesului, iar pe arena politică se înfățișează o încrucișare haotică de amenințări și făgădueli, se supralicitează ofertele și momeliile, se pun la cale înscenări ori lovituri cari de cari mai ingenioase și mai de efect. Nebulina, temeritatea și procedeele incorecte. Iși au, în ajun de alegeri, vremea lor când sunt mai cotate la bursa politică, decât bunul simț, adevărul și corectitudinea. Se vor fi petrecând ele lucrurile cam la fel și în alte țări, cu o educație politică mai înaintată a masselor electorale, numai că acolo toate tentativele de mistificare a masselor pentru interese politice se lovesc de capacitatea de discernământ a publicului care știe să deosebască minciuna, calomnia și reaua credință de ceace este realitate.

Se apropie alegerile comunale. Corpul electoral al acestor alegeri — cari își au importanța numai în orașele reședințe — este compus din comercianți, industriași, meseriași, profesioniști și funcționari, aceștia constituind marea majoritate a locuitorilor dela orașe. Condițiile în cari trăiesc aceste categorii sociale le așează în bătaia tuturor vânturilor fluctuațiilor financiare. Aceste categorii de cetățeni sunt sortite să sufere profund și aproape exclusiv toate consecințele crizelor economice sau valutare. Firește că și ele, la rândul lor, sunt dispuse să reacționeze în mod mai sensibil, atunci când suat amenințate de noui neajunsuri de acest fel. Un aparat așa dar, minuat de bun spre a fi întrebuințat ca instrument pus în serviciul unor interese politice.

Firește că nu putea lipsi, dintre armele campaniei electorale pentru alegerile comunale și alarmarea cetățenilor despre proasta situație financiară în care ne-am afla și anunțarea unui sigur „faliment al economiei naționale”.

Și toate astea — spun ziarale cari duc campanie pe această temă — numai din pricina taxelor de export, cari ruinează și amenință cu o prăbușire ireparabilă comerțul românesc. Adică, să ne înțelegem: nici economia națională nici comerțul românesc, ci numai câte-va bănci și câți-va particulari exportatori cari au făcut operațiuni prea risicate și se văd acum în fața unor scăderi de prețuri și în situația de a nu mai putea aștepta o urcare la bursa mondială a cerealelor. Toată nenorocirea care li amenință pe aceștia — am arătat altădată cine sunt și ce reprezintă acești exportatori — stă în taxele pe export iar salvarea lor în abolirea acestor taxe, adică în păgubirea de bună voie a Statului cu suma pe care o reprezintă ele.

Toată lumea știe că instituirea taxelor de export, atunci când s'a făcut, a fost una din măsurile cele mai înțelepte și mai imediat efective pentru ameliorarea situației financiare și economice a statului român. A fost o măsură prevăzătoare cu întreg avantaj pentru economia statului; a cenzurat în parte sursa imortală de bogăție a speculatorilor cari

și făcuseră din export o sursă de bogăție, în dauna statului prin avantajile valutare și în dauna particularilor prin specularea producătorului; a asigurat consumul intern determinând un preț mai echitabil al pâinii; a asigurat o nouă sursă de venituri pentru stat.

Reamintim aici folosul incalculabil pe care l'a tras statul, în anumite momente de criză, pe urma acestui capitol al taxelor de export. A fost o vreme, cam prin vara anului 1920, când toate disponibilitățile tezaurului statului erau complectamente sleite și când plățile urgente se făceau cu bani transportați zilnic dela ministerul de industrie la cei de finanțe, din fondurile taxelor de export.

Cei cari duc acum campania cu dedesubturi electorale alarmând lumea cu o pretinsă iminență a falimentului economic pun față în față interesele statului cu ale unor simpli particulari.

Nu se poate tăgădui că statul mai are încă nevoie de sursa de venituri creată prin taxele de export. Dar iarăși suntem convinși că înțelepciunea și competența conducătorilor puși la gospodăria financiară a țării își dă seama că aceste taxe nu se pot încasa decât într-o situație normală și că în caz de criză reală, menținerea lor mai departe nu numai că n'ar mai aduce vre-un venit statului dar ar contribui la înrăutățirea situației. Faptul că nu s'a avizat la nici un corectiv dovedește că nu este nici o primejdie.

Rămân interesele primejdite ale celor câțiva cari s'au riscat în operațiuni tot așa de mari ca și lăcomia lor. În fruntea exportatorilor carierași — acest organism parazitărilor vieții noastre economice — se zice că stă o mare bancă din București. Cu atât mai rău dacă o bancă se aruncă în vâlmașagal întreprinderilor dubioase și a speculațiilor hazardate. Ceilalți sunt comercianți de emisie nouă cari au jonglat printre articolele codului penal cu operații necinstite, cu contrabande de tot soiul și, acum în urmă, cu jocul de bursă la stil mare aplicat la exportul cerealelor. Soarta acestor indivizi nu înduioșează pe nimeni. Dimpotrivă, dispariția lor ar purifica și ar înviora piața comercială.

Menținerea taxelor de export — rectificată în mod periodic după bursa mondială așa cum se face actualmente — pe lângă că nu amenință cătuș de puțin viața economică dar păstrează pentru stat o apreciabilă sursă de venituri absolut necesare.

Desființarea acestor taxe n'ar aduce după sine nici un avantaj pentru producători iar exportul fără control al grâului și al furajelor ar determina scumpirea pâinii și deci a traiului și ar face imposibilă creșterea vitelor. Iar avantajul ar fi al câtorva bănci cari s'ar îmbogății în timp ce bugetul statului s'ar reduce în mod simțitor la capitolul veniturilor.

Aceasta este origina și rostul campaniei în care politica fără scrupule și-a dat mâna cu speculatorii cari nu înțeleg să renunțe la îndelnicirea de paraziți ai avuției naționale.

Cum sunt tratate minoritățile în Ungaria

NOTE

Arad, 6 Oct.

În timp ce ungurii umplu presa mondială cu articole plângărețe despre soarta maghiarilor din România, Jugoslavia și Cehoslovacia, — minoritățile din Ungaria gem sub un nemaipomenit regim de opresiune.

În orașele și satele din Ungaria, vorba slovească, românească sau sârbească, își atrage, la tot pasul, furia jandarmilor maghari.

Marele ziar elvețian „Journal de Geneve”, din 27 Septembrie a. c., publică în această privință următoarele rânduri din Praga:

„Deputații slovaci au prezentat comisiei parlamentare pentru afacerile streine o interpelare d-lui Eduard Beneș asupra oprimirii slovacilor în Ungaria, cari, în număr de 250.000, formează o populație compactă.

Caba, mare comună care numără 30.000 slovaci, adică 80 la sută din populația ei, n'are o singură școală slovacă. Minoritatea maghiară din Cehoslovacia are mai multe școli decât la Budapesta un număr egal de unguri.

Slovacii în Ungaria n'au nici o școală medie și nici școli primare.

Interpelatorii doresc să știe ce va face dl. Beneș pentru a asigura protecțiunea minorității slovace și dacă va arăta atențiunea, în calitate de membru al Consiliului Ligei Națiunilor, asupra felului cum Ungaria se achită de obligațiile paragrafului VI din tratatul de pace”.

Deputații slovaci din Parlamentul din Praga încep o frumoasă acțiune în favorul fraților lor rămași sub odioasa oblăduire a amiralului Horthy.

Cine-i cunoaște pe Slovaci poate fi convins că deputații în chestiune nu se vor mulțumi cu una cu două, ci vor duce o luptă energică contra barbarilor unguri. Liga Națiunilor va fi informată despre felul în care sunt tratate minoritățile în Ungaria.

Dintre minoritățile din Ungaria, cei mai maștră tratați sunt totuși românii. N'au școli, bisericile le sunt închise, jandarmii li schinjuesc cum le place.

Dar, se vede, că în Parlamentul român, unde sunt destui deputați ardeleni, nimeni nu le ia apărarea...

Iar presa românească, ocupată de luptele politice, nici nu ia notă de suferințele fără marginal ale românilor din Ungaria.

Riffanii pierd războiul

Paris, 5. — Din sursă bine informată aflăm că luresca localității Adjir a provocat multă deșeurare printre riffanii care consideră acum partida pierdută.

Convorbire între o Munteancă și o Moldoveancă

Amintiri din trecut

FOILETON

— Probe și modele de dialect —

După unirea Principatelor la 1859, guvernale de pe atunci, pentru a grăbi și înlesni înfrățirea între locuitorii amb. lor țări, schimbau pe funcționari, aducând pe cei din Moldova aici și pe cei de aici în judecarea. Între cei aduși din Moldova, a fost șeful dela poșta din Turnu-Severin, un anumit Gheorghie Vraghie, cu doamna și domnișoara; ei aveau locuință veșnică cu familia unuia Ion Coțofană.

Doamna Polixenia Vraghie s'a dus cu fiica se, domnișoara Anicuța, să facă vizită la familia Coțofană.

— Bună ziua, ducde Coțofană.

— Mulțumim dumitale, madam Vraghie. — Am venit cu dudușta mea Anicuța, să facem cunoștință, că tari ne plăcăm singuri, că nu avem cunoștință pe aiși și barbătu-nicu tare eate ocupat și tare vroiesc ca și Coca me să facă cunoștință cu dudușta matăli.

— Mulțumesc și îmi pare bine de cunoștința dumneavoastră și să-mi dați voie să vă prezintez fiica mea Smărănduța.

— Tari îmi pari ghine pentrucă duduștii să hie piritini, că și Coca me ar fi tari mulțumită, că ar ave cu șini să vorghiescă.

— Apoi și noă mult ne pare bine de cunoștința dumneavoastră, pentrucă și fiica mea, decând a venit din pensiu este tot singură.

— La noi Moldova avem tari mulți rudi și cunoștinți și Coca ave cu și să se ocniți; după și am luat o di la pensiu să ducge pi la Moșu Vulpi, pi la frații barbătu-nicu, la prietenu Lupu, la familia Sticeti, la duduștii Corbu, așa că găsc hoșma cu șini să vorghiescă.

America și Liga Națiunilor

Pentru viitorul „Societății Națiunilor” sunt puține chestiuni atât de importante cum e cea a relațiilor cu Statele Unite — scrie d. William Rappard în „Journal de Geneve”.

Deși chiar lipsită de colaborarea americană, Societatea Națiunilor poate aduce mari servicii statelor europene, totuși ea nu și va putea îndeplini complet misiunea ei principală, adică asigurarea păcii în lume, fără concursul marelui republici de peste Ocean.

Dela respingerea pactului dela Geneva de către senatul american, atitudinea atât a guvernului cât și a poporului american se modifia evident din an în an — susține autorul acestui articol dând următoarele detalii:

— Întrunirea anuală a intelectualilor din toată America, publiciști, avocați, funcționari și bărbați politici, universitari, la Institutul din Williamsstovon, pentru a discuta chestiunile internaționale, constituie un loc minunat de observație, pentru participanții străini.

Aproape toți americanii pe cari i-am cercetat în discursul celor două luni cât am stat în Statele Unite, partizani sau adversari ai Societății Națiunilor, au ținut să declare că actualmente aderarea Americii este exclusă.

Nici un partid și nici un bărbat politic, ori cari ar fi preferințele lor secrete, nu se hazardază să preconizeze pe față intrarea imediată a Statelor Unite în această asociație.

Cu toate aceste afirmațiuni se poate observa că nici când din 1920 guvernul american nu s'a arătat mai bine dispus față de „Societatea Națiunilor”. Dovadă că guvernul din Washington dorește și crede în succesul ei, este că a încurajat Germania să ceară intrarea. Ba ceva și mai mult încă guvernul ține să se asocieze la lucrările ei trimetând reprezentanți la diferitele conferințe tehnice și preconizând aderarea Americii la statutul Curții permanente de justiție internațională.

Acest fapt este foarte semnificativ deși consecințele imediate însă nu sunt apreciabile.

E o dovadă luminoasă că Statele Unite doresc să ia parte la organizația juridică a vieții internaționale ce se formează laet sub auspiciile Societății Națiunilor.

Fapt este că America, nu vrea să adereze formal la pact, dar pe de altă parte ea se arată din ce în ce mai dispusă să co-

laboreze independent la opera dela Geneva într'atât cât n'ar rezulta pentru dânsa obligații de ordin politic. Și ceace este mai interesant — adaugă d. Rappard — e că în această apropiere ce se face pas cu pas, guvernul precedează opinia publică iar nu că-i urmat.

Cauzele opunerii inițiale au fost la primul rând opunerea contra politicii lui Wilson în general; dorința de izolare națională față de situația politică de după război și diversele curente ale ve hilor doctrine de separatism american.

Pe lângă aceste teorii mai sunt și altele cari deși s'au mai adâncinat, totuși încă mai persistă: deosebirea enormă dintre prosperitatea materială și situația politică americană față de situația europeană.

Privită din Statele-Unite, Europa seamănă cu un debitor care se declară prea împovărat pentru a și putea achita datorile, iar înțelegerile politice, dau impresia că se fac jurtre pentru înarmări, în dauna creditorilor americani. Al doilea obstacol este neacordarea opiniei publice în capacitățile conducătorilor politici. Li socot că diplomații și politicienii străini, sunt mai dibaci de cât ai lor.

Societatea Națiunilor fiind formată de guvernul, Statele-Unite ar putea fi deosebit în acea colaborare. Aceștia au fost piedicile reale și mai dănuiesc încă, dar ele scad din an în an.

Evoluția socială și economică va aduce la suprafață marea lege a solidarității generale, americanii vor sfârși prin a nu se mai putea dezinteresa de soarta debitorilor și clienților, ceace va impune necesitatea unei strănse colaborări tehnice și apoi politice. Local Statelor-Unite în Consiliul dela Geneva nu va mai sta mult neocupat.

Mica înțelegere și tratatul de arbitraj

Domnul Beneș a declarat reprezentanților presei că la Geneva a discutat cu domnul Nincici și I. G. Duca în privința tratatului de arbitraj.

Ambii miniștri ai statelor aliate, tuând cunoștință de demersul proiectat de guvernul cehoslovac, au făcut arări de succes. Dl. Nincici a subliniat că reușita negocierilor va folosi în mod direct și Jugoslavia, căci consolidarea generală va avea o influență favorabilă și asupra celorlalte țări.

— Așa, mă rog matali, nu mai spunii aiasta, că e tare scârnav.

— Mie îmi place țărîța și pieptul, iar omul preferă picioarele.

— În Moldova avem casă tari mari cu șardac și ogrădă, avem droșcă cu poclit și docar și harabali, ni dușem la feredeu când se făși tari cald și ne primblăm pe la mânăstiri, că tari sunt jingăse.

— Noi, madam Vraghie lovim în casa asta de zece ani și am pregătii copilei mele zestre: două paturi, două saltele, plapome, ciarșafuri și tot ce trebuie când măriti o fată; tată-său li dă o moșie frumoasă, are și clăviri.

— Coca me când s'o căsători, li dă barbătu-nicu tari multă zestră, o moșie cu pâni și păpșoiu, cu tari mulți perji și ghie cu poamă busuioacă; li dau două crivaturi, miadire, prostire, colțuni, șubote, șubotele câte șinși perechi și cumar.

Da, ghine ducde Coțofană, acești chitari parșivi se sânt, fac o ch'tă tari slută și cașapi aiștia sânt tari nisimțiti, că dau carni parșivi și sânt și obrazoizi.

— De, madam Vraghie, sunt oameni proști.

— Ne pare ghine de cunoștință ducde Coțofană, amu ne dușem acasă că barbătu-nicu ghine, și ne dușem la primblare să mai viedem și altă lum', că tare este jingăș pe aiși, dar nu prea înțelegem cum să vorghiescă și pi la dumneavoastră.

— Ne pare mult bine de cunoștință, madam Vraghie, și o să învățaji și dumneavoastră limba noastră.

După ce s'au despărții, a întrebat fiecare pe f'etele lor, dacă au înțeles ceva din ce au vorbit.

Madam Vraghie întreabă;

— Coca dragă, ai înțeles șeava di și o vorghit munteanca șeia?

— Nu mamăio, n'am înțales nimica, eu cred că muntelui aceștia vorghiesc tăgănești.

— Ei, dăcă barbătuilei meu li plac pipotele; ce să fac eu, li las să-și facă pofta.

Mica publicitate

Se vinde casă privată modernă cu grădina pe Str. Oituz (Illés) No. 45 cu 5 camere ocupabilă imediat. Lămuriri în magazia de fer Frații Burza. (1844)

Haine bărbătești pentru tineri și băieți, paltoane scurte blănuite și paltoane de piele asortiment bogat. Atelier separat după măsură, la firma din Arad. (1715)

Szántó și Komlós

in edificiul teatrului orașanesc colțul Piața Avram Iancu

- Haine de băieți din lână Lei 500
 - Palton de iarnă pt. băiat din lână " 600
 - Haine de școală din lână " 900
 - Palton pt. tineri " 1050
 - Pantaloni de modă bărbătești " 369
 - Pantaloni bridges pentru băieți " 450
 - Pardisiuri din cauciu " 960
 - Haine bărbătești din postav de lână " 1450
 - Paltoane bărbătești din postav de lână " 1450
 - Paltoane negre de iarnă " 2000
- Cumpărători cari se refer la acest inserat, beneficiază încă de 5% rabat.

Arhitect diplomat T. CIOBAN

construiește edificii publice, particulare și stabilimente industriale. Execută tot felul de renovări și reparații. (1341)

Biro: Strada Românilor Nr. 7.

Iarna e la prag!

In zilele de azi, când lemnele sunt scumpe e interesul fiecăruia a să prevadă încă în vreme, cu un cuport (sobă) „Zsiguczi“ care e invenția lui

Sigismund Hammer

lăcătar de artă și construcții.

La încălzirea școlilor, hotelurilor, cafenelelor, atelierelor, băncilor, restaurantelor, saloanelor de dans, a locuințelor se folosește numai jumătate din cantitatea lemnului folosit la încălzit de până acum pe lângă frigul cel mai mare. Aceste cuportare se pot vedea la inventarul Sigismund Hammer în Arad, Bulev. Reg. Ferdinand No. 27. Depozit permanent de cuportare de teracotă, cântare, biciclete și de mașini de cusut. (1847)

Notariatul cercual Săvârșin.

Nr. 529—1925.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publică, că terenul de vânătoare al comunelor Troiaș și Temeșești se va arănda pe 10 ani — adică dela 1 Noemvrie 1925, până la 1 Septemvrie 1935 — la notariatul cercual Săvârșin, în ziua de 2 Noemvrie 1925 la orele 11 a. m. pe cale licitație publică.

Licitația se va ținea în conformitate cu legea pentru protecția vânătorului și reglementarea vânătoarei — precum și cu legea contabilității publice (1855)

Săvârșin, la 28 Sept. 1925.

PRIMARIA.

Salonul de fotograf al lui LEOPOLD WEISZ Arad, Strada Brătianu 12. Portrete de copii și interioruri în cele mai frumoase execuțiuni. (176)

I. SCHUTZ

Arad, str. Eminescu (Deak F.-u.) No. 28.

Își oferă pe prețurile cele mai efitine depozitul său aranjat cuc le mai fine postavuri double, camgarn cheviot, postavuri pt. pantalonii și paltoane. Unelte pentru croitori pe prețuri moderat. (1750)

Servire punctuală și solidă!

Anunț.

Proprietarii de vie din Măderat, în ziua de 12 Octombrie 1925 pot începe culesul viilor

(1856) Prezidentul Promontoriului din Măderat.

Fabrica de pălării „KUNIA“

Arad, Str. Mejiannu (fost Forray-u.) No. 14

primește formarea și vopsirea pălărilor de carne după ulterioara modă începând

dela prețul de 100 Lei

Pălării de filț și catifea pe prețuri foarte moderate. (1858)

Rugăm atențiune la firmă!

Nr. 1447/925.

Publicațiune de licitație.

Primăria Siria ține licitație publică în ziua de 1 Noemvrie 1925 ora 10 a. m. în cancelaria Notarului comunal relativ la confecționarea alor 12 uniforme de iarnă, cari formează parte din salariul poliștilor comunali.

Oferetele închise se vor adresa Primăriei Siria.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul notarului comunal

Licitația se va ținea pe lângă respectarea Art. 72—80 din legea contabilității publice. (1854)

Siria, la 1 Octombrie 1925.

Notar: POPA. Primar: TAMAȘ.

Nr. G. 12428—1925.

Publicațiune de licitație

Pe baza deciziei judecătorești de ocol Arad, No. de mai sus, mobile și alte obiecte prețuite în suma de Lei 25900, cuprinse în favorul firmei Helvetia contra următorului pentru suma de Lei 2461 capital, interese de 6% dela 31 August 1923, precum și spelele staverite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în Arad, Bulevardul Regele Ferdinand Nr. 63/65, în ziua de 27 Octombrie 1925 la orele 5 d. m. — conf. art. de lege LX § ul 107 și 108 din anul 1881 al legii execuționale. (1853)

Arad, la 3 Octombrie 1925.

Exec. jud. reg.: Gh. Ciupuliga.

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitații de cununie, boțez, petreceri, bilete de vizită, etc., etc.

Tipografia Aradul S. P. A.

Arad, Bulevardul Regina Maria No. 12

(In curte la dreapta).

DI Beneș vorbește presei despre noua conferință

Praga, 5. — DI Beneș va pleca Marți la Lucarno. Înainte de plecare dsa a ținut să facă presei o expoziție a situației politice internaționale.

DI Beneș a arătat că succesul conferinței dela Lucarno va marca un nou pas spre consolidarea situației europene, asigurând pacea pentru pații ani. „Tratatul nostru de arbitraj cu Germania, a declarat ministrul de externe, nu va schimba nimic în ceea ce privește tratatele Cehoslovaciei cu Franța și Mica Antantă. Dimpotrivă, în feul acesta Cehoslovacia, Franța și alte state se vor asoropia de Germania. Asilel Europa va fi silită să-și îndrepte privirile spre problema orientală, care deosemena este o problemă europeană. Cât timp Rusia nu va reîntra complet în colaborare cu Europa, problema europeană nu va fi fost complet rezolvată.“

Explicând procedura dela Lucarno, DI Beneș a subliniat că simultan cu negocierile pentru pactul de garanție se vor trata pactele de arbitraj, între Germania și Polonia și Germania și Cehoslovacia. Comentând cele două diferende principale care mai există între aliași și Germanis, DI Beneș a arătat că speră să se poată obține și în aceasta privință un acord d finitiv.

Referindu-se la vizita dui Cicerin la Varsovia, DI Beneș a declarat că apropierea Poloniei de Rusia, pe care guvernul cehoslovac o dorește în mod călduros, va însuma un mare succes al politicii poloneze.

Importanța călătoriei Suveranilor jugoslavi în Muntenegru și Dalmația

Belgrad, 5. — Regele și regina s'au întors ieri noapte la Belgrad după o călătorie de 15 zile în Muntenegru și Dalmația. Presa subliniază înalta importanță politică a primei vizite oficiale în aceste regiuni și numeroasele manifestațiuni de entuziasm și iahitate cari s'au srat cu acest prilej. Suveranii și-au exprimat via lor satisfacție pentru rezultatele călătoriei.

Contele Apponyi despre succesiunea Habsburgică

Contele Albert Apponyi, reintorcându se dela Lequetio, reședința ex reginei Zita, unde s'a dus după ședințele Societății Națiunilor, a făcut lui „Chicago Tribune“ următoarele declarațiuni:

„Sunt convins că O to (cel mai mare fiu al ex reginei Zita) va veni într'o bună zi pe tronul regal. Este o consecință naturală a morții lui Carol al IV-lea, că fiul său cel mai în vârstă, Otto, este și astăzi rege legitim al Ungariei și că li va urma pe tron.“

„In momentul când atitudinea Micii Ințelegeri în chestiunea aceasta se va fi schimbat, Otto va putea servi în Ungaria și și va putea începe exercitarea legalelor drepturi regesti.“

Cocoana Coțofană întrebă: — Smărăndișo măică, tu ce si înțeles dela moldoveanca aia, că eu nu am înțeles nimic.

— Nici eu mămișo n'am înțeles ceva, eu cred că vorbesc rusește, pentru că sunt lângă Rusia.

Prof. Dr. C. Severeanu

Odiseia unui prinț egiptean

— Douăzeci și cinci de ani într'o casă de nebuni —

Ar putea prea bine să creadă cineva, că titlul acesta e a unui lung roman senzațional, care se vinde la chioșcuri cu fascicola sau apare în foiletonul cine știe căruia mare ziar popular, spre delectarea șoferilor și a bășilor de prăvălie. Prințul egiptean: acesta e elementul misterios, personajul în urma cruia se îngrămădesc fel de fel de taine neșătrune. Casa de nebuni: acesta e decorațiune grozav al unor crime învăluite într'o tăcere de mormânt...

Și cu toate acestea, întâmplarea pe care vr m s'o povestim, și care a făcut ocolul presei din toată lumea, s'a petrecut în zilele noastre, în cea mai civilizată țară a Europei, și e perfect adevărată. Da, există în carne și în osse un prinț egiptean care a stat închis timp de douăzeci și cinci de ani într'o casă de nebuni. Prințul se cheamă Mohamed Seifedin. Întâmplarea s'a petrecut în Anglia.

Prologul dranei s'a desfășurat acum un sfert de veac, în Egipt. Prințul Mohamed Seifedin era pe atunci un bărbat tânăr, bogat și fericit, plin de vigoare și de tinerețe, un temperament aprins și neastâmpărat, un om inteligent și ambițios, pregătindu-se cu nerăbdare pentru o mare soartă politică. Foarte popular în mijlocul poporului egiptean, naționalist înfocșt, cu oarecari apucături revoluționare, Mohamed Seifedin nu se găsea în relațiuni de bună prietenie cu Kediul, vărul său, a cărui atitudine prea conciliantă față de Anglia nu înceta s'o critica în gura mare. Egiptul întreg îl privea ca pe una din cele mai frumoase speranțe ale sale.

Cuvinte Regale

La banchetul ce a avut loc la Timișoara cu prilejul inaugurării expoziției zootehnice M. S. Regle a rostit următorul discurs:

Credincios devizei Casei Mele „Nihil sine Deo“, am început ziua de astăzi cu o ceremonie religioasă, punând piatra fundamentală unui lăcaș dumnezeesc spre slava înaintașilor și spre veșnica amintire a generațiilor tinere care trebuie să știe că fără credință și religie viața omului este goală. Când mi s'a spus că în capitala acestui frumos district va fi o expoziție a producătorilor agricoli, cu mare plăcere și bucurie m'am hotărât să viu nu numai eu singur ci să adnc și pe Regina care pentru întâia oară a pus piciorul în Timișoara, sigur fiind că va pleca de aici cu o amintire dulce și frumoasă. Adineauri când Dv. mi ați spus că un popor care muncește își are dreptul asigurat la viață, vândând munca fărâmiței din Banat, cred că prin ea s'a arătat că acel popor și-a asigurat viitorul.

Cu mare plăcere și bucurie am văzut astăzi munca de întrecere în creșterea vite lor între toți cetățenii de toate naționalitățile, legătura solidă între cei care muncesc în același scop pentru binele țării.

Cunosc bogăția pământului și hărnicia poporului atât românesc și sârb care sunt conduși cu toți totdeauna de sentimente de credință și iubire către țară. Deaceia port și eu pentru toți un sentiment de dragoste de adevărat tată.

Suntem aici într'un post înaintat lângă graniță și vreau să reamintesc tuturor celor cari sunt chemați să conducă destinele locale, că numai cu blândețe și mult tact se poate aduce această unire sufletească ce o dorim și o vom și uni și alții din tot sufletul. Alături autoritățile militare cât și cele civile să nu uite că trebuie să tratăm pe toți ca frați și să nu așteptăm să vi se întindă o mână frățească decât atunci când însăși întâi lucrând, astfel toți spre binele țării și tuturor populațiunilor care trădesc la noi.

Mulțumesc în numele meu al Reginei și ai copiilor mei și cu bucurie ridic paharul meu în sănătatea orașului Timișoara Banatului român.

Paterne, nesfârșite urale și ovațiuni au acoperit ultimele cuvinte ale M. S. Regelui.

Cronica artistică.

Situația se agravează în Orient

Guvernul german a primit din Constantinopol știri cu un caracter destul de grav asupra extensiunii luptă de agitațiune anti engleză în Turcia.

Se constată astfel că această acțiune este încurajată de unii dintre actualii conducători ai Turciei care, în multe ocaziuni, nu se sfiesc a declara că un război cu Anglia este inevitabil, în cazul când guvernul din Londra persistă în hotărârea de a acapara vilajul Mossul.

Acțiunea anglofobă este condusă de organizațiunile secrete mshomedane și de societatea „Mâna dreaptă“ al căror conducători ocupă situațiuni înalte în conducerea republicii turcești.

Un fapt și mai grav, care a fost observat de toate cercurile diplomatice, este că organizațiunile naționale au început adunarea de voluntari și încadrarea lor în detașamente, cari vor să răscolească populația mahomedană contra dominațiunii engleze.

Propaganda se face pe tema religioasă și naționalită, scotându-se în evidență că Anglia caută să distrugă complet rasa mahomedană.

Pe această bază se țin zilnic meetinguri la cari Mustafa Kemal este invitat să declare război Angliei pentru a scăpa astfel rasa mahomedană.

Paralel cu acesta se observă că în ultimul timp au sosit la Constantinopol numeroși germani cari sunt în realitate ofițeri de

marină, artilerie și aviație. Deosemena au sosit aeroplane și munițiuni din uzinele din Germania. În Anotolia, armata otomană a început să facă manevre.

În afară de acestea, autoritățile administrative, au luat măsuri pentru supravegherea supușilor englezi, cărora li s'au interzis a depăși zona ce li s'a indicat, precum domiciliile lor decât numai în baza unei autorizațiuni prealabile.

Cercurile politice turcești speră că în cazul unui război cu Anglia, Turcia ar avea sprijinul Rusiei sovietice și al populațiunii mahomedane din coloniile engleze.

Guvernul român a cerut reprezentanțului nostru din Constantinopol să urmărească cât mai de aproape acest conflict, care interesează în cel mai înalt grad. Într'adevăr, știrile de mai sus arată că pacea în Orient și Asia Mică este periclitată și că ea poate avea consecințe incalculabile.

Conferința Statelor succesorale

Comitetul juridic al conferinței statelor succesorale la Roma își va relua lucrările la 5 Octombrie. În sesiunea actuală se va discuta reparațiia bunurilor fundațiunilor și colectivitaților din fosta monarchie austro-ungară.

Insă, într'o zi toate planurile se năruiră fără veste. Prințul Seifedin, care se gândea să ajungă într'o zi el însuși Kediul al Egiptului, fu răpit din mijlocul iluziilor sale îndrăznețe și asvârit în întunericul ucigător al uitării. Oameii credincioși ai Kediului îl arestară prin surprindere, sub învinuirea de a fi atentat la viața acestuia pe care nădăjduia demult să-l înlocuiască. Afacerea aceasta încercată nu putea să vină înaintea judecării. Kediul și-a făcut, prin urmare, dreptate singur, trimițând pe tăzarul Mohamed într'un ospiciu de nebuni din Anglia, de unde sârmanul prinț n'a reușit să scape decât zilele aceste, după douăzeci și cinci de ani de suferință morale de neînchipuit. Faptul, că autoritățile din Anglia au dat consimțământul lor tacit la această evidentă sechestrare a unui supus străin, nu e făcut să ne mire. Mohamed Seifedin constituia o primăjdie și pentru politica britanică. Multămit în definitiv, că scapă de un personaj capabil să-i prodcă neplăceri, guvernul din Londra a închis ochii, prefăcându-se că nu știe nimic.

Acum, cu ajutorul prietenilor săi din țară prințul Seifedin a isbutit să fugă. Peripețiile acestei evadări sunt destul de interesante. E destul să spunem, că peste 80 detectivi au fost puși în urmărire a disparutului, care, fiind declarat nebun trebuia prins și readus în ospiciu. Se vede însă, că bietului candidă la tronul Egiptului i-a fost destul cei douăzeci și cinci de ani petrecuți în cămașa de forță.

Dir, să vedeți cum s'a întâmplat fuga. În aceeași zi când o telegramă a anunțat lumii dispariția prințului (amicii acestuia cumpăraseră pe paznic) cinci persoane foarte distinate descideau la unul din cele mai elegante hoteluri din Paris. Un advocat, care a declarat că-l cheamă Vallony, soția sa, un domn mai în vârstă, foarte elegant, cărui ceilalți îi dădeau titlul de paș, și în fine două doamne, dintre care una purta fața acuasă sub un văl, după obiceiul mahomedan.

Advocatul Vallony înscrie singur în registrul hotelului numele celor cinci călători. Li se dădură acestora două apartamente. Cele două doamne se instalară în două camere vecine. Zilele următoare, pasagerii ceilalți au putut vedea pe a patra din cele cinci persoane necunoscute. Cadăna voalată numai spăru însă deloc. Peste două zile, cadăna plecă însoțită de pașa. Portarul nu i-se părui nimic suspect. După un ceas, străinii se întoarseră acasă, în automobil. Pașa era tot atât de grav și de marțial ca la plecarea. Numai cadăna părea ceva mai subțire și mai mică. Dar portarul primi un bacșis atât de înmășit, încât toate bănuiele sale se evaporară ca prin farmec. Peste încă un sfert de oră, toată societatea părăsea definitiv hotelul.

Nu e greu de ghicit, că turcoica voalată era chiar prințul Mohamed Seifedin, care, grație obiceiului orientului în îmbrăcăminte femeilor putu să stea câteva zile la Paris în tovarășia credinciosului său servitor Fileam. Doamna în vârstă cu obrazul neacoperit, era chiar mama prințului, care de douăzeci și cinci de ani lucrează nelotrup la fuga fiului ei.

Automobilul, care aduse în schimb (o altă femeie veritabilă de data aceasta) transportas pe prinț într'o localitate din apropierea Parisului, la Bruvov, unde Mohamed Seifedin a stat opt zile într'unul din cele mai luxoase hoteluri de-acolo. Prințul era acum îmbrăcat bărbătești și se numea d Sarim, bancher din Neapole. În tovarășia servitului său credincios (există roman de senzație fără un servitor credincios?) prințul făcea lungi plimbări prin frumoasele păduri din împrejurimi. Servitorul aducea zilnic ziarele sosit din Londra. Toate aceste ziar scriau colozne fatregi despre fuga prințului. Era amuzant!

Peste opt zile, cei cinci străini — bșchieri italieni, toți, — plecară din Bruvov într'un automobil mare. Deatunci, nimeni n'a mai știut în Franța despre ei. Știrile mai n'au ne-au d.t de veste, că prințul Seifedin se află la Constantinopol, unde s'a pus sub protecția guvernului lui Kemal pașa și se plimbă liber. N'a împărțit nici mănu planurile sale. Partizanii săi, ce e drept, i-au făcut o primire plină de insuficiență. Prizonierul s'a întors între ai săi în mijlocul unui entuziasm de nedescris.

Ce va face de acum încolo Mohamed Seifedin? Nu se știe. Poate va face din nou politică. Politica însă nu mai e subiect de roman-foileton...

Concertul coral polonez de mâine

Mâine, Miercuri, la orele 8 și jumătate dimineața vor sosi în localitate profesorii și studenții polonezi, membrii ai marelui cor academic în Cracovia.

La gară oaspeții polonezi vor fi întâmpinați de șefii autorităților și de numeros public.

Seara la orele 9 va avea loc în Palatul Cultural un mare concert coral, conducerea maestrului Boleslav Walek Walewski. Cu acest prilej publicul arădan va face cunoștință

cu o samă dintre cele mai strălucite creații ale muzicii poloneze.

Corul academic din Cracovia, în excursia artistică prin orașele României, a fost primit pretutindeni cu cel mai mare entuziasm, tot așa precum au fost primiți nu de mult în orașele poloneze artiștii români.

Concertul de mâine seara va fi un nou triumf pentru corul academic din Cracovia, iar pentru noi un nou prilej de înălțare sufletească sub sublimul imperiu al muzicii.

Barbarii horthyste

Jandarmii unguri omoară 5 români în comuna Szakal (Ungaria).

Arad, 6 Oct.

Barbariile jandarmilor unguri se înmulțesc. Mai săptămânite trecute se auzea masacrarea câtorva țărani români într-o comună din Bihorul Unguresc.

Acum de peste graniță ne vine altă lămuritoare veste:

„Duminea trecută, jandarmii unguri din comuna Szakal, în apropiere de granița românească, au pornit-o din casă în casă adunând pe locuitorii români pentru a-i duce la prestații. Au reușit să adune în fața primăriei un mare număr de români și românce.

Sătenii adunați acolo cu forța, au protestat, spunând că e un abuz scoaterea la prestații în zi de Duminecă.

Jandarmii unguri infuriați de acest protest al sătenilor români, au început să tragă în ei omorând pe soția lui Toma Borariu, pe soția lui Ion

Vincu și pe frații Teofil, Gheorghe și Grigorie Rabariu. Un mare număr de țărani au fost răniți grav.

Se spune că s'ar fi ordonat o anchetă.

Repertoriul gazetelor din localitate au aflat repede această știre, dar ziarele lor „umanitariste“ n'au suflat un cuvânt.

Suntem foarte curioși să vedem dacă vor lua notă despre această barbarie celelalte gazete minoritare din Ardeal și gazetele hiperdemocratice din Capitala țării noastre, cari au o deosebită slăbiciune pentru Unguri și în general pentru toți minoritarii dela noi.

Guvernul nostru ar trebui să ia energie apărarea românilor din Ungaria, cari gem sub cea mai grozavă teroare a jandarmilor lui Horthy.

Monumentul războiului pe Bucegi

Pentru eternizarea sforțărilor în vederea realizării unității sale naționale, pe cel mai înalt vârf din lanțul munților Carpați, „Omul“ de pe Bucegi, cari i au servit de leagăn de naștere și loc de refugiu pentru apărarea ființei lui etnice, Poporul Românesc va ridica un mare monument comemorativ al războiului.

M. S. Regele Ferdinand I, prezidează și veghează la realizarea acestei grandioase și impresionante opere, care va putea fi văzută și noaptea chiar, fiind luminată.

Primul Congres internațional pentru combaterea malariei

Peste câteva zile se va întruni la Roma — sub auspiciile guvernului — primul congres internațional pentru combaterea malariei la care vor fi reprezentate peste 25 state.

Mussolini care urmărește cu deosebit interes tot ce privește îmbunătățirile sociale, a primit cu deosebită simpatie inițiativa luată de comitet acordându-i sprijinul său. La deschiderea congresului va pronunța un discurs de inaugurare.

Episcopul catolic din Oradea contra lui Hatvany

Episcopul romano catolic din Oradea-Mare a intervenit personal pentru a se revoca baronului Hatvany concesiunea sălii „Cercului catolic“ din acel oraș, cerută pentru o serie de conferințe despre Andrei Aty.

E vorba de ciclul de conferințe ce l proiectează în orașele ardelene acest cunoscut emigrant sionist din Ungaria, fugit la Viena în urma căderii diktatorului ungureștii Dapăcum era de prevăzută, conferințele sale vor turbura desjuns apele ungureștii din Ardeal, și acest gest al episcopului din Oradea-Mare este numai un preludiv.

Cicirin condiționează intrarea Rusiei în Soc. Națiunilor de încheierea pactului la Lucarno

Berlin, 5. — Cicirin ar fi declarat în ultima sa intervenție cu Stresemann că dacă pactul în vederea păcii va fi încheiat la Lucarno, Rusia va examina din nou chestiunea intrării sale în Societatea Națiunilor.

Ungurii participă la alegerile comunale și județene

„Brassoi Lapok“ adresează un apel către concetățenii maghiari ca să se înscrie în listele electorale pentru alegerile comunale și județene. De altfel — spune ziarul — organizația din Brașov a partidului maghiar se ocupă deja de săptămâni de zile cu înscrierea alegătorilor maghiari și cu compunerea unui cadastru electoral, ca să nu lipsească nici un alegător maghiar din aceste liste. Aceleași știri sosesc și din celelalte centre cu populație maghiară.

Rezultă de-aci participarea în masă a elementului maghiar la alegerile comunale și județene.

Delegația maghiară dela Washington a pus pe tapet chestiunea minorităților maghiare

Dupăcum era de prevăzută, delegația interparlamentară maghiară dela Washington a plecat cu instrucțiunea să forțeze în fața parlamentarilor de pretutindeni discutarea mai deaproape a chestiunii minorităților maghiare din statele succesorie.

Întâiu discurs maghiar despre chestiunea minorităților maghiare s'a și rostit. Fostul ministru G. Lukacs a declarat în discursul său — dupăcum anunță laconic o telegramă budapestană — că nu poate fi vorba de pace internațională până nu se va soluționa „satisfăcător“ chestiunea minorităților maghiare.

Raporturile ungaro-sovietice

Budapesta, 5. — În timpul din urmă s'a vorbit foarte adeseori despre legăturile Ungariei cu Rusia și s'a accentuat că nu este vorba numai despre cunoscuta convenție comercială rămasă neratificată, ci, mai mult deose, o convenție militară împotriva României.

Guvernul maghiar a autorizat ziarul „Eti Kuriz“ să destăinuiască din urmă știri și să arate că și convenția comercială a căzut la desuetudine. Guvernul maghiar a încheiat de fapt o convenție comercială cu Rusia sovietică, pe baza principiului Statului celui mai favorizat, dar pe la Paris a cerut sovietilor să prelungească termenul ratificării. Sovietele rusești au răspuns, că se învoiesc la aceasta numai cu condiția suprimării clauzei relative la privilegiul, la care guvernul maghiar a răspuns că nu poate prezenta parlamentului convenționea în forma aceasta. Astfel — redă comunicatul — s'a trecut la ordinea zilei peate această convențiune. (Sursă ungară.)

GHEORGHE MARIȚA

croitor pentru domni

1768 Arad, Str. Brătianu 13.

Adunarea dela Cluj a Uniunii Evreilor români

Duminea seara a avut loc la Cluj adunarea Uniunii Evreilor români, convocată pentru înglobarea Alianței Naționale evreiești (organizațiunea sionistilor din Ardeal) în această organizațiune din vechiul regat.

În vederea acestei fuziuni s'au ținut la Cluj mai multe consfățuri cu prilejul cărora s'a hotărât extinderea U. E. R.-ului peste Carpați.

Ne lipsesc amănunte dela întrunirea aceasta de Duminecă. Totuși trebuie să considerăm ca pe un act de importanță. În ce privește pe U. E. R., organizația aceasta câștigă o întregă provincie. La rândul lor evreii din Ardeal se vor despărți cu un pas mai mult de minoritatea maghiară, de care s'au ținut până acum ca scail, într'un mod cât se poate de provocator.

Vom remarca totodată, că fuziunea aceasta a dat loc la mari conflicte interne, tocmai pe chestiunea apartenenței la minoritatea maghiară, intrucât evreii din Ardeal voiau să se considere și pe mai departe evrei cu limbă și cultură maghiară.

Tratative maghiaro-sovietice

Budapesta. — Organul radicalilor din dreapta, „Szozal“ anunță că fostul secretar general al ministerului de externe, Kanya, care urmează a fi numit ministru plenipotențiar la Berlin, primise instrucțiuni dela guvernul său de a trata cu Cicirin, relativ la pregătirea unei convenții maghiaro-ruse. Aceste tratative sunt în legătură cu chestiunea română și înseamnă reînnoirea tratatelor urmate de fostul ministru de externe Gratz cu delegația sovietică, tratative cari au fost întrerupte atunci din cauza presiunii opiniei publice.

Noua organizare a ministerului artelor

Comisiunea mixtă compusă din parlamentari și specialiști a procedat la o nouă organizare a Ministerului Culelor și Artelor.

Direcțiunea Generală a Teatrelor precum și Direcțiunea Generală a Artelor vor fi contopite într-o singură Direcție denumită a Teatrelor, Literelor și Artelor.

Această Direcție va fi împărțită în două servicii: unul al Artelor și Teatrelor și altul al Literelor. Fiecare din aceste două va cuprinde la rândul lor două birouri. Serviciul Artelor va cuprinde un birou al Muzeelor și al Invățământului artistic (conservatoare, școli de belle-arte, etc.), iar Serviciul teatrelor și literelor un birou al literelor și al teatrelor de stat și particulare. Fiecare serviciu va fi pus sub conducerea unui șef de serviciu și a doi șefi de birou.

Pe lângă această Direcție se va constitui un Inspectorat al teatrelor, literelor și artelor.

Pe lângă aceasta, Ministerul va mai avea două consilii: al literelor și al artelor, care vor fi auxiliare ale Ministerului în rezolvirea tuturor chestiunilor privitoare la literatură, teatru și scriitori.

Ele vor putea deasemenea să delibereze asupra ori cărei propuneri prezentate de unul din membri și să refere Ministerului. Ele vor lucra ori de câte ori vor fi convocate de președinți, aleși din sânul lor, sau de Ministru. În mod obișnuit ședințele se vor ține odată pe săptămână. Înainte de deschiderea Parlamentului se vor face încadrările titularilor.

Nici un român

Să nu lipsească, Miercuri, în 7 Oct. dela concertul coral ce-l va da corul Academiei din Cracovia în Palatul Cultural din Arad.

Zile mari pentru pacea lumii

— Reuși-va conferința dela Lucarno? —

Participă la această Conferință: Anglia, Franța, Belgia, și Germania, ca primi protagoniști, iar Italia, Polonia și Cehoslovacia ca observatori interesați ai încheierii pactului.

Pe malurile lacului Maggiore într-o vale paradizică, este aşezat fermecătorul oraș Lucarno, păt de rigorie ierni de o corolană de munți, fiind într-o climă aproape aspră, o stațiune în genul celei dela Neapole.

Acest oraș a fost ales de inițiatorii conferinței ca fiind mai liniștit. Miniștrii de externe întruniți, vor medita asupra efectelor păcii și asupra grozăviei războiului. Se vor gândi cu oprimă la catalizmul ce ar însemna un războiu deslăsat astăzi. Gazele asfixiante ar omorî armate, aeroplanete și navele aeriene ar distruge orașe; întreaga noastră cultură și civilizație s'ar prăbuși pentru totdeauna.

Ce ar însemna câștigul a zece provincii față de catastrofa consecință a unui războiu modern?

În fața acestei viziuni apocaliptice a viitorului războiu, oamenii de Stat responsabili sunt datori să aplece cu orice preț pe pace.

Miniștrii de externe ai Angliei, Franței, Belgiei și Germaniei vor pune bazele unui pact de garanție mutuală occidental, zona Rinului fiind transformată în teritoriu neutru. Franța re-lamă ceva mai mult: acest pact occidental să fie întărit prin convenții de arbitraj obligator cu Polonia și Cehoslovacia.

Pe de o parte, popoarele idealiste și de înaltă cultură ale Apusului, ca Anglia, Franța, Belgia, uitând trecutul înfîmțat al Germaniei, asigurând pe viitor pacea Europei. Aceste mari popoare merg mai departe; ele sunt chiar pentru o colaborare economică, ceea ce ar îmbunătăți situația generală.

Însă Germania naționalistă și revanșardă, a cărei exponenți sunt contele Westph și Dr. Hergt, reprezentați prin d-nii Luther și Stresemann vrea altceva prin încheierea pactului occidental. Caută să lege Franța, s'o imobilizeze complet, în caz de atac contra Poloniei. Încearcă să revizuiască granițele răsăritene să creeze din Polonia un stat semi-independent sau vasaal Germaniei. Aceiași soartă o va avea și Cehoslovacia.

Față de crimele săvârșite de Germania în cursul marelui războiu, nici o țară nu poate crede că oamenii de azi cari au jucat un rol principal în Germania de ieri, s'au cumănit.

Ori ce atac împotriva Poloniei este un atac împotriva conștiinței de libertate și de independență a popoarelor. Statutul actual al Europei îl garantează toate popoarele semnatare ale tratatului dela Versailles. Iară de ce Franța nu va permite ca granițele sale să nu fie asigurate cu aceeași Poloniei și ale Cehoslovaciei.

Conferința dela Lucarno va dovedi dacă delegații naționaliștilor germani vreau într'adevăr pacea sau urmăresc găduri ascunde de pradă și de cuceriri.

Di Briand, primul delegat al Franței, va avea această grea misiune de a pune la punct lucrurile și de a demasa pe sabotorii păcii.

Se poate ca delegații germani, coavinași de imense servicii ce le auze țării lor păcea, să iscăie-că pactul de garanție mutuală cu cele două convenții de arbitraj obligator cu Polonia și Cehoslovacia. În acest caz o nouă eră de pace și de prosperitate se va deschide pentru Europa. Atunci, fără concursul Germaniei, toți conspiratorii contra păcii, își vor înceta jocul neputincios și Europa va respira într'adevăr, într-o atmosferă de adevărată frățietate.

Ultima oră

Indexul de scumpete

BUCUREȘTI. — Numărul de azi a ziarului „Argus“ aduce numărul indexului de scumpete care față de anul 1916 s'a urcat de 48 ori, iar față de luna trecută cu 2 și jum. procente.

In chestiunea electricității

BUCUREȘTI. — La ministerul de industrie și comerț s'au prezentat ieri inginerii specialiști din Elveția ca să înceapă tratări asupra electricității căilor ferate. Ministrul Tancred Constantinescu le a clarificat situația și i a rugat ca să studieze modalitățile la fața locului — peste întreaga țară — ca să se știe cum ne am putea folosi de generatorii de energie pe cari îi avem.

Atentat contra ministrului român la Sofia?

BUCUREȘTI. — Cercurile politice au fost foarte enervate de știrea, soșită din Sofia, care a anunțat că ambasadorul român la Sofia a fost atacat cu focuri de revolver dintr'un alt au-

tomobil. Versiunea bulgară că un alt automobil voia a întrece automobilul diplomatului român și ca să-l facă atent a tras câteva focuri de revolver.

Poliția a luat măsuri ca stăpânul automobilului să fie prins.

Scandalul cu emigrarea din Basarabia

BUCUREȘTI. — Emigrarea din Basarabia a luat proporții mari care se explică cu propaganda necinstită și prin escrocheriile făcute de Casa de navigație „Cosulich“.

Ministerul de interne a retras concesiunea dată acestei firme, dându-i două luni pentru lichidare.

Saraga, agentul firmei a fost arestat.

Evenimentele din Grecia

ATENA. — Generalul Pangalos a proclamat starea de asediu și cenzura ziarelor. Publicul așteaptă cu multă nerăbdare procesul fostului ministru Papanastasiu.

INFORMAȚIUNI

Consiliul de miniștri de Joi

D. Ion Brătianu, șeful guvernului, a convocat pentru Miercuri și Joi pe membrii guvernului în consiliu.

Cu această ocazie, se va lua în discuție cuprinsul mesajului de deschidere a sesiunii legiuitoare și mai ales programul de activitate al parlamentului.

După câte suatem informații, în timp ce Camera se va ocupa cu discuția la Mesaj și la bugetul, Senatul va lua în cercetare proiectul de reformă electorală.

Convocarea parlamentului

„Monitorul Oficial“ de ieri publică decretul regal prin care Adunările naționale constituante sunt convocate în sesiunea ordinară a anului 1925—26, pentru ziua de 15 Oct.

Monumentul lui Ștefan-cel-Mare

În toamnă se va desveli la Chișinău, un monument al lui Ștefan-cel-Mare, Voevodul Moldovei. Ridicându-se în Capitala Basarabiei acest monument, însemnă nu numai premărirea marelui Voevod Moldovean, care, o vieță întreagă, a luptat pentru frumoasa provincie de peste Prut, dar și pecteluirea sfântă și veșnică a unirii Basarabiei cu Țara mamă.

Suveranii Greciei

M. S. Regele Gheorghe al Greciei și Regina Elisabeta, cari au petrecut mai bine de jumătate de an în Franța, sunt așteptați să sosesc la București, fiind oaspeții Suveranilor României.

Majestatele lor sunt însoțiți de două doamne de onoare ale Reginei și de secretarul particular al Regelui.

Aviatorii italieni în România

Duminea seara a avut loc în sala de mar-mară a hotelului „Bulevard“ din București un banchet de 250 tacănuri, oferit de colonia italiană din București în cinstea aviatorilor italieni.

La șampanie a toastat pentru înfrățirea italo-română: d-nii Savonno, înscărnatul de afaceri al Italiei din București; colonelul Bolognesi, col. Sturza, colonel Baffigi, căpitan Vespassiani; Carlasero, redactor la „Epoca“ din Roma, etc.

Banchetul a luat sfârșit la orele 12 noaptea. Luni, înainte de amiază, aviatorii italieni au părăsit Capitala, cu avioanele, ducându-se la Tecuci spre a vizita școala militară de aviație de acolo iar apoi vor merge la Iași.

Vor face după aceea următorul itinerar: Lvov, Varșovia, Craiova, Budapesta, Udine, Roma, Torino, aceasta din urmă, fiind punctul de unde au pornit și unde se vor însopta posibil la 20 Octombrie a. c.

Sosirea oaspeților polonezi

Azi Miercuri dimineața, la orele 8 și jumătate, sosesc în localitate 50 de profesori și studenți polonezi, membri ai vestitului cor academic din Cracovia.

Distinșii oaspeți vin însoțiți de doi delegați ai ministerelor de externe și de instrucție publică.

Publicul este rugat să ia parte la primirea ce li se va face în gară.

Construire de locuințe ieftine pe credit

În ziua de 8 Octombrie 1925 ora 18 (6 p. m.) va avea loc în sala cea mare a Prefecturii județului, adunarea generală a Cooperativei pentru construcțiuni de locuințe ieftine „Căminul“ în Arad și județ.

Toți cetățenii doritori de a-și construi case în condițiuni avantajoase sunt invitați a lua parte la această adunare.

Societățile de construcțiuni și particularii specialiști sunt rugați a prezenta oferte și planuri-tip, adresându-le la reprezentanța generală a societății „Asigurarea Românească“, Bulevardul Regele Ferdinand 4, etaj I (Palatul Ceanad).

Dela Sfatul Negustoresc

În vederea unei intervenții comune ce grupările de pe lângă Sfatul Negustoresc, doresc să facă pe lângă cei în drept pentru modificarea Legii Generale a Vămilor, Sfatul Negustoresc invită pe toți expeditorii și declaranții vamali precum și societățile și firmele de transporturi interne și internaționale să ia parte la consfățuirea ce va avea loc Joi la 8 l. c. ora 18 în sala de ședință a Băncii „Victoria“.

Societăți de vânatoare

Din motive tehnice adunarea generală a societății de vânatoare „Junco“ a fost amânată pe ziua de 12 Octombrie a. c. ora 18.

Birou de propagandă

E pe cale a se înființa în Capitală, un mare birou de propagandă pentru străinătate, în favoarea României. Biroul va fi împărțit în mai multe secții, și anume: Politică, Economică, Literară, Teatrală și Sportivă.

Biroul va avea caracterul unei întreprinderi particulare.

Admiterea studenților români în universitățile străine

Ministerul Instrucțiunii, prin mijlocirea Ministerului de Externe, a trimis, tuturor legațiilor noastre din străinătate, o adresă prin care le invită să pună la vedere Universităților respective, să ceară, în mod obligator, tinerilor români diploma de bacalaureat, sau pentru acei cari au absolvit liceul în trecut — și numai pentru aceștia — diploma de absolvire având pe ea o viză specială a Ministerului.

Ungaria dorește relațiuni economice cu Mica-Întelegere

Intr-o corespondență din Budapesta apărută la 27 Septembrie în „Jurnal de Geneva“ găsim următoarele reflecții și afirmațiuni interesante din toate punctele de vedere: — „Națiunea maghiară care odinioară făcea parte din monarhia habsburgică a urmărit cu atenție deliberările dela Geneva și nu și explica de ce e atată indiferență față de problema ungară — începe d. Paul de Auer — piedoaria sa. Problema austriacă este prin unele părți și o problemă maghiară și în afară este tot atât de importantă ca și cea austriacă în chestiunea păcii în viitor din Europa.

Trebuie spus odată pe față că alipirea Austriei la Germania ar putea foarte ușor aduce și alipirea Ungariei de Germania.

Corespondentul mai sus citat nu vede în această nouă alipire o simplă și declarată anexare ci doar o formă de alianță ungaro-germană, foarte strânsă printr-o politică externă comună și militară bine înțeleasă și ca să-și clarifice și mai bine ideea adaugă: această alipire poate aduce Germaniei pe lângă 6 milioane austriaci și 8 milioane de unguri.

Și nu doar că aceste 8 milioane ar avea un mare avantaj pentru o alianță cu Germania, fiindcă există o mare deosebire de rasă, limbă și temperament între ei și germanii; ba ceva și mai mult încă, nici considerațiile de ordin economic nu le impune alianța, însă alt motiv puternic ar aduce-o: Situația între „Mica-Întelegere“ formată în parte contra ei și între imperiul germano-austriac, Ungaria nu va putea mult timp sta în izolare.

Această necesitate se va impune negreșit afară doar dacă Mica-Întelegere nu și va modifica politica față de popoarele a căror soartă a împărțit și suferințele și cari nu încetează de a afirma mereu vechea lor amicitie față de ea.

Așa dar chestiunea alipirii, chestiune la început numai austro-germană, apoi franco-germană, se transformă în chestiune austro-ungară, interesând Germania, Franța și Mica-Întelegere.

Aceasta este un adevăr — insistă d. de Auer — de care trebuie să se pătrundă puterile occidentale ca și statele „Micii-Întelegerii“.

N'ar servi la nimic de a trece cu vederea că în cazul când Austria nu s'ar alipi de Germania, lucrurile ar putea lua o întorsătură cam identică, afară doar de forma care ar diferi; înțelegerea între statele din jurul Ungariei producând mai curând sau târziu înființarea a unei alte înțelegeri cu o orientare opusă.

Singurul mijloc pentru a evita această

eventualitate este ca Mica-Întelegere și chiar Franța să întindă mâna amicală Ungariei. În acest scop d. de Auer preconizează trei leacuri: Adoptarea ideii revizuirii tratatului dela Trianon; drepturi minorităților în fapt; dovezi de bune dispoziții în tratatele de comerț.

Corespondentul din Budapesta imediat însă recunoaște imposibilitatea ideii revizuirii tratatelor, dar dacă ar fi posibilă atunci vecinii Ungariei ar primi în schimb ceva neprețuit, ceva enorm: garanția liniștii universale, înăbușirea în fașă a oricărei idei de alianță între Ungaria și Germania, ba chiar ar fi evitat și cataclismul unei alianțe ungaro-ruse.

Dar deocamdată reluarea și strângerea legăturilor economice între statele „Micii-Întelegerii“ și Ungaria este de un capital interes, piața ungară este excelentă pentru produsele industriei Cehoslovaciei, pentru materialele prime ale României și Jugoslaviei. Din acest punct de vedere, apropierea nu numai că n'ar cere sacrificii ci ar fi avantaj-oasă pentru toți.

Mica-Întelegere dispune de bărbați de stat cu înțelegere și care dacă vor depune stăruința vor face mari servicii nu numai țării lor ci și întregii umanități printr-o împlinire a pretențiunilor Ungariei. Fără împlinirea lor nimic nu se va putea realiza de către „Societatea Națiunilor“ în întreaga Europă!

Teza germană în chestiunea pactului de siguranță

Lycarno, 5. — Cancelarul Luther și ministrul de externe Stresemann au convocat ieri dimineață pe reprezentanții ziarelor străine pentru a le expune teza germană.

Cancelarul a afirmat că Germania este dispusă să colaboreze la stabilirea unei păci reale în Europa. Cancelarul a remarcat însă că ocupațiunea parțială a teritoriului german și dezarmarea nu sunt de natură să încurajeze realizarea unui lațelegeri depline.

D. Stresemann a anunțat semnarea acordului comercial între Germania și Rusia, care însă — a declarat ministrul de externe al Reichului — nu înseamnă o înțelegere politică prealabilă conferinței. În privința intrării în Liga Națiunilor și a pactului de siguranță, Germania rămâne credincioasă memorandumului din Februarie. Dorind o colaborare cu întreg continentul european. Germania se străduiește să intre în relațiuni economice cu cât mai multe națiuni.

Economice.

Date noi asupra României

Basarabia are 1751 comune, din cari 1737 comune rurale și 14 comune urbane.

Transilvania are 4122 comune, din cari 4082 rurale și 40 urbane.

Bucovina are 336 comune, din cari 323 rurale și 13 urbane.

Vechiul Regat are 2768 comune, din cari 2691 rurale și 77 urbane.

Populația a crescut în mod constant, trecând dela 15.900.000 locuitori în 1919, la 16.736.283 în 1923. Din datele sosite în ultimul timp, populația este azi de 17 milioane și jumătate.

Ea se repartizează astfel:

În vechiul Regat 7.897.311 circa 57 locuitori pe km pătrat.

Transilvania 5.487.966, circa 54 locuitori pe km. pătrat.

Basarabia 2.956.934, circa 66 locuitori pe km. pătrat.

Bucovina 811.721, circa 78 locuitori pe km. pătrat.

Recolta agricolă mondială este excelentă

Din datele statistice ale tuturor țărilor adunate până acum, rezultă că recolta mondială a grâului este foarte satisfăcătoare.

Europa, Asia, America de Nord și Africa de Nord, au produs în total 8.700.009 va-

goane de grâu, față de 7.400.000 cât produsese anul trecut. Sporul de producție cel mai mare, l'a avut Rusia.

Producția secărei este deosebit de excelentă. În Europa (cu Rusia) și America de Nord s'a produs aproape 4 și jum. milioane vagoane de secară (cu vre-un milion și jumătate mai mult ca anul trecut).

În școlile de mai sus, nu intră Austria și America de Sud, excelente regiuni agricole.

Prin urmare, avem belșug de pâine, pe tot pământul.

Tranzitul în Ungaria

Pentru a încuraja tranzitul, căile ferate ungaro au procedat la aplicarea tarifelor de tranzit treptate. Primul tarif de acest fel a fost încheiat cu Austria și este în vigoare dela 1 Iulie. Sunt în curs convorbiri pentru tariful Adriaticii. Dela 1 Octomvrie vor intra în vigoare reduceri simțitoare de tarife odată cu crearea tarifului definitiv pe baza unei convenții între Ungaria, Jugoslavia și Italia. Se pregătesc convenții pentru înființarea unui tarif direct cu Germania, România, Jugoslavia și Cehoslovacia.

Proiectul de buget al căilor ferate ungaro pe anul 1925—26 prevede venituri în suma de 3471-1 miliarde coroane hârtie, astfel că ne așteptăm la un surplus de venituri în sumă de 72-3 miliarde.

Devizele și valuta

R a d o r . 7 O . t o m v r i e

BURSA:

Zurich:	Deschiderea:	Inchiderea:
Berlin	123.45	123.45
Amsterdam	208.45	208.45
New-York	518.75	518.75
Londra	2510.25	2510.25
Paris	2400.—	2400.—
Milano	2085.—	2085.—
Praga	1535.—	1535.—
Budapesta	72.55	72.55
Belgrad	918.75	918.75
București	247.50	250.—
Varșovia	87 —	87 —
Viena	73.15	73.15

Cursul devizelor București pe ziua de 6 Oct. 1925.

	Curs
Paris	96
Berlin	49.50
Londra	1007.—
New-York	206.50
Italia	8.40
Elveția	40.—
Viena	29.20
Budapesta	—
Praga	6.10

Cale Ferate Arad-Podgoria

Valabil dela 20 Sept. 1923

Mersul trenurilor

Trenuri de persoane					Klm.	Arad—Ghioroc	Trenuri de persoane					
2	4	6	8	10			1	3	5	7	9	
cu clasa I și III-a							cu clasa I și III-a					
510	800	1130	1440	1890	—	Arad	Sos.	715	957	1334	1644	2004
514	804	1134	1444	1894	1'1	Arad C. F. R.		712	954	1331	1641	2001
						Halta 1						
						„ Micălaca nouă						
521	811	1141	1451	1811	2'5	Micălaca		705	947	1324	1634	1954
530	820	1149	1459	1819	6'7	Glogovaț		657	936	1316	1626	1946
539	829	1159	1509	1829	11'6	Mândruloc		647	929	1306	1616	1936
						Halta Mândruloc-Cicir						
						Cicir		641	924	1301	1611	1931
544	834	1204	1514	1834	12'9	Sămbăteni		632	915	1252	1602	1922
553	843	1213	1523	1843	16'3	Ghioroc C. F. R.		621	904	1241	1551	1911
604	854	1224	1534	1854	21'4	Halta 3						
						Ghioroc piața	Sos.	617	900	1237	1547	1907
607	857	1227	1537	1857	22'3		Pl.					
Trenuri de persoane					Klm.	Ghioroc—Pâncota	Trenuri de persoane					
102	104	106	108	110			101	103	105	107	109	
cu clasa I și III-a							cu clasa I și III-a					
617	900	1237	1547	1907	—	Ghioroc piața	Sos.	606	858	1228	1538	1858
627	904	1242	1552	1912	1'1	Cuvin		602	855	1224	1534	1854
						Halta 5						
						„ 7						
631	912	1251	1601	1921	4'7	Covăsinț		553	847	1215	1525	1845
						Halta Covăsinț com.						
						„ 8						
						„ 8a						
						„ 9						
						„ 9a						
						„ 10						
650	928	1310	1620	1940	11'5	Poala muntelui		534	831	1156	1506	1825
658	936	1318	1628	1948	13'6	Halta 12						
						Șiria		525	823	1147	1457	1817
						Halta 13						
						„ 14						
707	945	1327	1637	1957	16'5	Gaișca		516	814	1138	1448	1808
712	950	1332	1642	2002	19'9	Măasca		511	809	1133	1443	1803
718	956	1338	1648	2008	20'7	Pâncota gara		505	803	1127	1437	1757
						Halta 16						
						„ piața						
722	1000	1342	1652	2012	22'2	Pâncota comuna	Sos.	500	758	1122	1432	1752
							Pl.					
Trenuri de persoane					Klm.	Ghioroc—Radna	Trenuri de persoane					
202	204	206	208	210			201	203	205	207	209	
cu clasa I și III-a							cu clasa I și III-a					
617	900	1237	1547	1907	—	Ghioroc piața	Sos.	605	856	1229	1539	1859
						Halta 17						
						„ 18						
						„ 19						
625	907	1245	1555	1915	2'3	Miniș		558	850	1222	1532	1852
						Halta 21						
						„ 22						
635	916	1255	1605	1925	5'4	Păuliș		548	841	1212	1522	1842
						Halta 23						
643	924	1303	1613	1933	9'1	Barațca		540	833	1204	1514	1834
						Barațca halta						
651	930	1311	1621	1941	10'0	Cladova		532	827	1156	1506	1826
						Halta 25						
						Radna comuna						
						Gara C. F. R.						
702	940	1322	1632	1952	13'9	Radna gara	Sos.	520	816	1144	1454	1814
							Pl.					

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Plecarea:		Sosirea:	
Teiuș	accelerat 0 ⁵⁵	Teiuș	accelerat 5 ⁴⁰
Teiuș	personal 4 ⁵⁵	Teiuș	personal 7 ²⁵
Teiuș	expres 7 ⁰⁴	Teiuș	personal 16 ⁰⁵
Teiuș	personal 12 ⁰⁸	Teiuș	expres 23 ²⁵
Teiuș	„ 21 ⁰⁸	Teiuș	personal 23 ⁴⁷
Timișoara	„ 1 ¹⁰	Timișoara	„ 4 ⁴⁰
Timișoara	„ 6 ¹⁰	Timișoara	„ 9 ⁵²
Timișoara	accelerat 7 ⁰²	Timișoara	accelerat 11 ²⁵
Timișoara	personal 10 ³⁵	Timișoara	personal 15 ²⁷
Timișoara	„ 16 ³⁰	Timișoara	„ 20 ⁵⁰
Timișoara	accelerat 19 ²⁴	Timișoara	accelerat 23 ²⁹
Curtici	personal 0 ³¹	Curtici	accelerat 0 ³⁰
Curtici	accelerat 6 ¹⁰	Curtici	expres 6 ⁵²
Curtici	personal 7 ⁴⁴	Curtici	personal 7 ²⁴
Curtici	„ 9 ⁰⁶	Curtici	„ 9 ²³
Curtici	„ 14 ²⁴	Curtici	„ 11 ⁵⁸
Curtici	„ 17 ²⁴	Curtici	„ 17 ⁰³
Curtici	expres 23 ³⁷	Curtici	„ 20 ³³
Brad	personal 7 ⁴⁰	Brad	„ 7 ⁰⁶
Brad	mot. ajut.		